

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancoate nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
retrimit.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: K. Dušek, Heinrich
Schöckel, Rudolf Mosse, A. Oppelitz,
Nachfolger; Anton Oppelitz, J.
Dannenberg, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agence Havas, Suc-
cursale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoitz & Leemann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 cr. senu 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta” iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectori.
ABONAMENTUL PENTRU BRAȘOV
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
senu 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 270.

Brașov, Mercuri, 6 (18) Decembrie

1895.

Din cauza sfintei sărbători de mâne diarul
nu va apăre până Joi seara.

Românii și Sașii la Cibin.

Mult șgomot au făcut Sașii din
comitatul Sibiului cu alegerea de
membri ai congregațiunii în Mer-
curea. N'au putut nici de cum se
se impace cu ideea, ca în acest cerc
precumpănit românesc să fiă aleși
odată și numai candidați români.
S'au tot plâns în „Tageblatt” din
Sibiu aci asupra indolenței alegē-
torilor lor, cari până ați nu înțe-
leg cum au putut să fiă majorizați,
aci asupra „exclusivismului” Româ-
nilor, cari „fără de nici o conside-
rațiă” au ales numai candidați de
ai lor.

În cele din urmă, precum ne
comunică corespondentul nostru din
Sibiu, s'a întâmplat tot pe voia
Sașilor cverulanți și, cu toate că co-
misia verificătoare a aprobat alege-
rea din Mercurea, acesta a fost anu-
lată în ultima instanță.

Sașii din Sibiu pot fi liniștiți
acum, că lovitura, ce după părerea
lor se dase la Mercurea supremației
săsesci în comitat, a fost paralizată.
Der în ce împrejurări și cu ce preț?

Dacă guvernamentalii sași din
Sibiu s'ar fi gândit serios asupra
acestor întrebări, pôte că ar fi ajuns
la convingerea, că modul lor de
procedere neal este de-o sută de
ori mai prejudițios și mai periculos
intereselor supremației lor decât a
putut fi faptul, că de astă-dată s'au
ales cu câți-va membri români mai
mulți în congregațiă.

Nu de mult am înregistrat o ju-
decată foarte sănătoasă a diarului
„Kronstädter Ztg.” din loc cu pri-
vire la învinuirile de „desconside-
rare a Sașilor”, ce s'au ridicat con-
tra Românilor de cătră „Tageblatt”
din Sibiu.

„Nu e lucru firesc”, dise diarul

săsesc din Brașov, „ca Români, vē-
dend cum Sașii se légă tot mai
strins cu dușmanii Românilor, se în-
cēpă a privi și în Sas pe dușmanul
lor și se caute a-l scôte din toate po-
sițiunile?”

E clar, că Sașii mergend mână
în mână cu puterea și lăsându-se a
fi maltratați de ea, ba dându-i chiar
mână de ajutor pentru a ne mal-
trata pe noi Români și mai tare,
numai interesul lor de pacinic traiū
cu Români nu-l promovēză și nu-
mai cauzei naționale săsesci nu
servesc.

Au dér dreptate Sașii tineri,
cari susțin, că direcțiunea politice
săsesci este ați diametral opusă și
celor mai elementare postulate ale
mînții sănătoșe.

Raportul, ce-l publicăm mai jos,
ne ilustrēză destul de viu stadiul,
în care a intrat guvernamentalismul
Sașilor din Sibiu și ne dispensēză
de-a mai intra în amănuntele ma-
chinațiunilor, cu cari au debutat de
rēndul acesta slugile plecate ale lui
Banffy.

Dacă Sașii „liberali” n'au ajuns
încă la convingerea, că prin aceste
machinațiuni, servesc numai și nu-
mai planurilor de distrugere, ce
sunt îndreptate și în contra națio-
nalității lor, vor avē destulă oca-
siune de-a se convinge încurēnd.

Atunci, când se vor afla ina-
ntea rezultatelor înspăimēntătoare
ale lucrării lor herostratice, vor în-
țelege, cât de orbī, fără tact și ne-
socotiți au fost, făcend un cas așa de
mare cu pretinsa amenințare a po-
siției lor în comitat, fiind-că într'un
cerc, care este locuit mai mult de
trei din patru părți de Români, s'a
întemplat să reușescă la alegerea
parțială Români și să se restabi-
lescă astfel în câțva echilibrul în-
tre reprezentanții acestui cerc!

Eată raportul despre care am
amintit mai sus:

Sibiu, 4 (16) Decembrie 1895.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.”)

Alegerea din Mercurea, pentru care
Sașii făcuseră atăta gălăgiă și care comi-
siunea verificătoare o verificase unanim, în
urma apelației unor Sași guvernamentalī
din cercul Mercurei sub conducerea unui
Jidan botezat D-l Lehrman, comisiunea
esaminătoare ca instanță ultimă în ședința
sa de astăzi a nimicit-o. Intre aleși se află
D-l Ioan Rațiu, Demetriu Comșa, Dr. Frâncu,
Ioan Droc, dintre cari cei dintăiu trei au
fost aleși și în cercul Seliștii, unde însă la
provocarea vice-comitelui Gustav Reissen-
berger au renunțat, optând pentru cercul
Mercurii. Ast-fel au rēmas în urma proce-
deului Sașilor din congregațiă cele mai ho-
tărâte elemente de luptă națională.

Și pentru ca să se vadă cum se ur-
măresce înlăturarea reprezentanților români
e destul a constata, că d-l Gustav Reiss-
senberger, vice-comite al comitatului Sibiu
a provocat pe d-nii Dr. Rațiu, Dr. Șpan,
Dr. Frâncu și D. Comșa să se declare, în
ce cerc voesc să exercite dreptul, înscin-
tându-i că sunt aleși în două cercuri, și a
făcut-o acesta după verificarea din comisia
verificătoare, însă înainte de-a expira termi-
nul de recurs. Domnii numiți înscințați
fiind oficioși, că sunt aleși, au optat pentru
Mercurea, și cu totă înscințarea în urmă
s'au nulificat astăzi prin comisia esamină-
tore mandatele lor, pe baza recursului în-
trat după opțiune, adecă după-ce s'a vēdut
că reprezentanții români au insistat pentru
Mercurea, unde alegătorii români au purtat
luptă. Se înțelege, că dreptul de-a provoca
la opțiune îl are vice-comitele numai după-
ce cei aleși sunt verificați, fiind-că numai re-
presentantul verificat se pôte considera de
ales. D. Sa însă — se vede ex consilio
maiorum circumspetorum et prudentium —
i-a provocat înainte de verificat tredind în
ei convingerea, că sunt definitiv verificați.
Numai ast-fel s'a putut apoi ajunge scopul,
ca să decimeze micul număr al luptătorilor
desinteresați din congregațiă comitatului
Sibiu.

Lăsăm ca aceia, din cari n'a perit
cel mai elementar sentiment de drept și
constituție, să aprețieze procedura urmată,
abia să va contesta însă, că ea e demon-
strativă-patriotică din partea „liberalilor”
dela Cibin, slujbașii pașei dela Bistrița as-
tăzi ministru-president și patron a d-lor
Dr. Wolf et Comp. și numai ca să nu în-
capă indoelă, că ce scop s'a urmărit mai
atragem atenția cetitorului asupra împre-
jurării, că în comisia verificătoare, care a
verificat unanim, șed pe lângă doi români
(cari nu s'au prezentat nici la ședința co-
misiunei din acel incident pus și în convo-
cator) cei mai hotărâți adversari ai cauzei
românescei, Veress János, directorul gimna-
nasiului de stat, Dr. W. Bruckner, presi-
dentul clubului săsesc etc. etc., ér în co-
misia esaminătoare șed domnii de-aceeași
colore în frunte cu comitele suprem Gustav
Thalman... adv. Klein ca referent etc.
etc., cari unanim au nimicit și au dat încă
și un „rosszallás” în scris comisiei verificătoare.
Vē puteți inchipui cum au ris Ungurii în-
tre ei, și ce merite s'au câștigat la prea-
slăvitul lor stăpân Banffy, care favorisēză
cum spunea, mișcarea Românilor de a în-
tra în muniocii!

Să le fiă de bine, însă să nu uite un
lucru, că Românul ține mînte! Români
constitue aprōpe 2/3 din populația comita-
tului Sibiu și după alegerile recente, atăta
deplânse, au avut rezultatul, că aprosima-
tiv 1/3 (a noua) parte a reprezentanților
municipali ar fi fost români. Și ómenii
aceștia, cari de când au făcut tovarășiă cu
Jidani, s'au învățat și la apucăturile aces-
tora, au început prin organul d-lui Dr.
Wolff cândva opozițional turbat și omul,
care striga „Deutschland, Deutschland über
Alles”, astăzi guvernamental până la grēță
și „păzitor de granița” contra „Iredentei”
— a striga „Wei geschrien!” Și acesta
pentru ce? Fiind-că 14,000 Români din
cercul Mercurea au ales 6 reprezentanți
români, când Sașii în același cerc numără
cu câțel cu purcel 4000, și când Sașii la
alegerile trecute au ales exclusiv Sași.

Fată cu acesta întemplanre s'a pus
guvernamentală „Sieb. Deutsches Tage-
blatt” pe povestea lui Aesop. Spunea, că

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Literatura română descrisă și aprețiată în opuri germane.

(Fine).

A trecut însă cat-va timp binișor,
până ce poesia artistică a ajuns să reafle
acest spirit și să reaccepteze acest ton, pen-
tru-că strict luat, etatea literaturii române
naționale nu trece în sus peste secolul al
19-lea. Existența câtor-va opuri tipărite
vechi în limba română de natură biseri-
cască, din a doua jumătate a secolului al
16-lea, încă nu întemeiază pretensiunea
unei literaturi, și decă pe cea daco-română
vor se-o încēpă cu istoricul Demetriu Kan-
temir (1673—1729), apoi se trece cu ve-
dere, că el și-a scris istoria sa, a impe-
riului osman, latinesce. Adevărata literatură
română, ale cărei începuturi precum am
dis, aparțin secolului al 19-lea, constă din
traduceri, séu că umbra mult timp în mod
relativ pe calea imitării, pentru care mo-
delurile le-au oferit la început cu precum-
pēnire literatura germană, și mai ales aceea
pe timpul Hainbundului din Göttingen, mai

tărdiu apoi cea francesă. Cei mai vechi
poeti artistici ai Românilor, ca K. Konaki
(1785—1850. Poesii), I. Văcărescu, G. Alec-
sandrescu, A. Diniteu, vrea să dīcă Doniță,
și fabulistul transilvan Dim. Cichindeal „fă-
cēu” poesii, ale căror originale mai toate se
pot proba la Ewald von Kleist, Hölty, Stol-
berg și Voss, și decă nu la Germanii numiți
apoi de sigur la Francesul La-fontaine. Pen-
tru-că acum a fost prinsă de frigurile gal-
lomane România, ale cărei fii și ale cărei
fice din „clasele culte” aflau plăcere a mai-
muțări, ca să nu dīcem a juca rolul de mai-
muțe ale Francesilor, precum în vederi și
purtarea vieței, așa și în literatură.

Đorirea unui timp mai favorabil pen-
tru această o marchēză aparițiunea renumi-
tei colecțiuni de poesii populare publicate
de Vasile Alecsandri (1821—90) sub titlul
„Poesii populare” (1852 în germana pe ales
de W. v. Kotzebue, 1857). Dela această dată
se pôte ficsa strădania seriōsă, onestă și în
parte reușită de a crea o literatură română
națională. Alecsandri nu s'a mulțumit nu-
mai cu aceea a fi arătat compatrioților săi,
ce isvōre de poesie adevărată și sănătoșă
clocotesc din pământul patriei, ci el a și

participat cu mult talent la acea aspirațiă
ca poet original, liric, romancier și dra-
matic (comedii și vaudeville), (Doine și lă-
crimiōre, Poesie novi, Ballade, Repertoriu
dramatic, Pastelurile, Legendele, Dum-
brava, Poesiă, Despot-Voda (dramă), opere
complete, 7 vol. 1873—76). Cred a fi co-
rect, decă declar cântarea eroică dela
Plevna a lui Alecsandri Feneș curcamul, de
fapta poetică cea mai națională, ce a suc-
ces până acum vre-unui Român. Mai aprōpe
de acest poet stă Dimitrie Bolintineanu
(1826—72), care a dat țerii sale cel dintăiu
roman bun, Manilu, în care dominațiunea
boierilor e espusă și sbiciuită, după cum
merită. Pe lângă acesta el mai e foarte apre-
țiat de compatrioții săi, pentru poesiiile sale
lirice și romantice (Cantice, Legendele is-
torice, Basmele, Reveriile). Și nu pe ne-
drept, numai să nu-l pună așa fără nici o
considerare pe aceeași trēptă cu Uhland.
În astfel de presupunțiuni apare la lumină
în mod ridicol marea vanitate, pe care anu-
miți Români o au învățat-o dela iubiiții
Francesi.

Abstracție făcend dela acesta, e de re-
cunoscut, că Români au dreptate decă pre-

tind, ca Europa să acorde literaturii lor
aspirānde și crescānde o atențiune bine-
voitoare. Acestă literatură își dă silința a și
merita acesta. În urma premergerii lui Alec-
sandri și Bolintineanu au apărut poeți ro-
mâni, cari în produse lirice, povestitoare,
umoristice și satirice au arătat destoiniciă
nu comună în legătură ou zel frumos. Așa
ambii Negruzzi, tatăl și fiu, Constantin Ne-
gruzzi (1809—68 epicul, Aprōde Purice, și
novelist) și Jakob Negruzzi (n. 1843, liric:
Poesiă, idilic: Miron și Florica, și povestitor:
Mihai Vereanu). Mai departe Gri-
gorie Siun (n. 1822, din poesiiile, dramatic
și traducător poetic), Irioi A. Candiano-Po-
pescu (n. 1842) și M. Eminescu, (1849—89,
Poesii, seriōse, bogate de idei pesimiste),
Th. Șerbanescu (n. 1837, Radu III.) și S.
Bodnărescu (Rienzi) și novelistul séu mai
bine caracterizat essayistul Ioan Slavici,
escelentul descriitor al particularităților po-
porului român, un scriitor de istorii sâte-
nescei de un talent neobicit, pe lângă
acestea și un bun etnograf, ceea ce probēză
cartea scrisă de el: „Români în Un-
garia, Transilvania și în Bucovina” (!?) În tim-
pul mai nou au sciut a-și câștiga stimă:

cu toate că în întreg municipiul ar fi putut trânti la părete pe Român, (oa și când nu i-ar fi trântit cu excepția câtor-va camaradi, unde au putut), ei, cari sunt „politicoese înțelepți“ (politisch klug), în cercurile, unde sunt reprezentate amândouă naționalitățile (oa și când nu ar fi Românii în toate cercurile, afară de Sibiu unde fac peste $\frac{1}{4}$ parte, reprezentată cu imensa majoritate a populației) au ales și Român, însă Românii acum vreau să-i dobore pe Sași, deci videant consules și o mulțime de amenințări în stilul Bismarck, corectura Wolff.

Să 'nțelege, că cu astfel de neadevăruri vreau să-i harangueze pe domnii alegători, cari nici astăzi încă nu se pot încălzi pentru alianța cu Bánffy, ca și când nu ar vorbi listele din trecut destul de elocuent, oa și când nu s'ar sci, că la Mercurea tot-deuna s'au ales tot Sași, și numai icolea s'a pus câte-un Român doi pro forma, ca să le scotă ochii; însă cu apucătura caracteristică, că aceste suflete miluite, le-au ales dintre viriliștii români, cari și așa erau reprezentanți municipali, deci nici că trebuia să mai fie aleși. Inșă cu asemenea apucături, ca Românii să nu câștige nici un vot, fiindcă voturile acordate de Sași propter bonum pacis — cum diceau ei — erau date viriliștilor români, nu se mai putea momi lumea, și deore-ce în rândul trecut la Mercurea s'au ales Sași, Românii numai în locul celor câți-va ești au ales Românii, pentru ca și majoritatea română să aibă reprezentanți din cerc nu numai civilisatorii Orientului, rămânând se înțelege Sașii aleși mai dinainte.

Compatrioții noștri guvernamentali sunt însă generoși! Ei în chipul arătat aleg și Românii și nici acum nu se lasă de tactica urmată. Astăzi d. e. a fost alegerea întregitoare de 77 de reprezentanți la crașul Sibiu. Clubul săseso a candidat și Românii. Cum nu? „Der Wolff ist loyal.“ Au candidat 3 (trei) inși și anume pe domnii Dr. Brote, Z. Boiu și Nicolae Cristea, dintre cari cei dintâi doi sunt viriliști, prin urmare nu au lipsă de a fi aleși. Deci loiali domni, își inhipuesc astfel lealitatea, că în Sibiu, unde Românii formeză mai mult decât $\frac{1}{4}$ a populațiunii, să alegă un Român, unul singurel față cu 76 Sași guvernamentali.

Așa i că sunt loiali, așa-i că aleg Românii, acei omeni, cari la magistratul din Sibiu în hatirul câtorva mii de omeni nici de sēmēntă nu aplică măcar un diurnist, român?

Acești loiali cetățeni înotă acum în beția învingerii, cum o numesc ei, și se bucură viforos de rōdele intrigei lor, care culminează în faptul, că nimicirea astăzi sēvērșită s'a făcut după ce s'au făcut în 9 l. c. și alegerile supletorii în toate cercurile, și frunțașii, cari voiau să-i dea cu tot prețul

în lături, nu puteau fi aleși din nou la aceste alegeri. Acest termin au binevoit adecă să-l aștepte, ca să trecă!

„Lugi patiens, libertatis incapax“ s'ar pută varia dicerea lui Kolonits asupra acestor conducători guvernamentali, cari în interesul personal de hatirul câtorva slușbe, vrău să facă să uite poporul săseso, că interesele lui vitale sunt identice cu ale Românului, decât vrău să mai pōrte o viață națională în fața pornirilor de unificare a rasei dela Leitha până la Predél.

Cu toate acestea cazul își are puterea sa instructivă. A dovedit odată clar, că nu e cu puțință camaraderia membrilor partidului român național în estremă opoziție cu partidul estrem-guvernamental și romanofob al Sașilor supranumiți „bētrāni“. Bētrāni sunt, și după bētrānețe viața se curmă! Acesta e cursul naturii. Inșă în fața acestor „bētrāni“ Românii trebuie să se manifesteze tineri.

Sunt semne, că se vor manifesta vādēnd acțiunea pentru totala nimicire a elementului românesc și în acest comitat. Ei vor trebui însă să se concentreze puterile, fiindcă durere mulți sunt încă, cari nu sunt la înălțimea chiamării lor. Intre aceștia socotesc — cu durere — de astădată și pe d-l Dr. Ioan Nemeș, avocat, singurul membru român, care a luat parte cu votul său la aducerea deciziunii unanime a comisiunii esaminătoare, care a nimicuit astăzi alegerea presidentului partidului național Dr. Ioan Rațiu și a celorlalți Români de inimă. Mulțumirea sufletescă, ce și a câștigat-o prin această nimenea Român fiind nu-i va invidia-o, sperăm.

Correspondentul.

CRONICA POLITICĂ.

— 5 (17) Decembrie.

Privitor la evenimentele din Turcia au sosit din Constantinopol următoarele sciri mai lous: Suprimarea revoltei din Zeitun e împreună cu mai mari greutăți, decât cum se credea la început. Armenii au ocupat locuri și poziții foarte favorabile și au atât munițiune destulă cât și alte ajutōre din afară. „Oficiul Reuter“ anunță, că Sultanul a dat o nouă iradă, în care se ordonează persecutare necruțătoare și pedepsele cele mai stricte pentru toți aceia, cari fură animale de casă, jăfuesc, omōră, aprind, sēu comit alte crime. Mai departe Sultanul ordonă, ca miliția să suprimă cu arme ori-ce turburări.

Din Sofia se depeșeză, că deputatul opozițional Takiev a adresat patru interpelări guvernului bulgar, cari aprōpe toate sunt îndreptate contra persoanei principelui Ferdinand. Mai ales protesteză contra modului, cum folosește curtea princiară emblema națională; și contra faptului, că prin-

cipele privesce castelul Euxinograd ca pe al său, până când națiunea bulgară a cumpărat acel castel dela principele Alexandru de Battenberg cu $2\frac{1}{2}$ milioane de franci pentru țară.

SCIRILE ŢILEI.

— 5 (17) Decembrie.

Pentru alegerile de funcționari în comitate au fost fixate următoarele zile: 16 Dec. n. la Făgăraș; 17 Dec. la Treiscaune și Tērnava-mare; 19 Dec. la Ciuc, Tērnava-mică, Coșocna, Sibiu, S.-Dobēca și Turda-Arieș; 21 Dec. n. la Brașov; 28 Dec. la Alba de jos, Hunedōra și Odorheiu; 30 Dec. la Bistrița-Năsăud și Mureș-Turda. — Ce privesc însă Făgărașul, unde alegerile aveau să se facă erī după cum am aflat dintr'o telegramă sosită aici erī sēră, alegerile s'au amānat pe astăzi.

— o —

Deputațiunea rutēnă în Viena. Deputațiunea rutēnă, despre care amintisem ieri, a fost primită în audiență de către contele Badeni. După-ce acesta ceti memorandumul, pe care Rutenii vor să-l predea monarcului, le-a promis, că Majestatea Sa va primi în audiență pe 6 membri din deputațiune. Conversarea între Badeni și Rutenii a decurs în limba polonă.

— o —

Nou fișpan. Fōia oficială ungară de ieri publică dimisionarea fișpanului comitatului Mureș-Turda, Coloman Kemény și numirea lui Ioan Sandor în locul aceluia. Sandor de present este și fișpan al comitatului Tērnavei-micē.

— o —

Cunună. D-l Mihail Dragomirescu, născut în Brașov și domiciliat actualmente la Bucuresci, s'a cununat Dumineca trecută cu d-ra Maria Sercăianu din Bucuresci. — Dorim fericire tinerei părechii.

— o —

Călindarul Plugarului pe an. 1896, redactat de d-l I. Georgescu, se pōte căpēta dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov cu prețul de 25 cr., (trimis cu posta 30 cr.) Dela 10 exemplare comandate de-odată, unul se dă rabat. E unul dintre cele mai bogate și mai eftine călindare romānesci, conținând material bogat atât economic, cât și literar, foarte variat și instructiv și de petrecere. E întocmit anume pentru trebuințele plugarilor, cari în acest călindar găsesc o călăuză credincioasă pentru toate trebuințele lor.

Sântire de biserică nouă în Deșiu.

Deșiu, 11 Dec. 1895.

(Fine.)

Că peste câte greutăți am trecut cu amintitele edificări, las la o parte, derămintesc partea mai grea, lipsa de bani,

cu care am avut a ne lupta, căci, precum amintisem mai sus, deși au fost de prevețut neajunsele, totuși donându-mi-se în prospect ajutōre de 4000—5000 fl. din visteria statului, unde vērșam și noi avutul nostru, bona fide, că le vom și căpēta, am început edificarea, pentru cari ajutōre în primă-vēra anului curent la insistarea unora dintre seniorii inteliginției nōstre am și înaintat la ocărnuirea țerei două rugări, provēdute cu documentele recerute și destul de motivate, însă, precum tot Românul așa și noi ne-am înșelat în speranța nōstră, căci eram pregătiți la resoluțiunile dobēndite, cumōă statul nostru nu dispune ed fonduri pentru scopurile nōstre bisericesci și culturale, după aceea în luna lui Iunie am înaintat altă rugare adresată către Majestate pentru ajutor, care așiderea ni-s'a reînpoiat dela ministerul cultelor fără nici o iotă de rezultat în sēptămānile trecute, și încă pe calea episcopiei rom.-cat. din Alba-Iulia, înmānuată mie prin oficiul parochial rom.-cat de aici și nu pe calea competentă a episcopiei nōstre. Tot așa nefavorabile rezultate am dobēndit și din alte locuri.

În astfel de împrejurări nu am avut alt-ceva de făcut, decât a ne mai răzima și mai departe pe forțele nōstre proprii deja destul de stōrse, facēnd între noi aici în loc o colectă benevolă de peste 1000 fl., mai încolo ni-s'au votat, ca ajutor din venitul curat al anului trecut dela institutul nostru de credit „Someșiana“ în adunarea generală de primăvēră 800 fl., cari ni-s'au și solvit, și cu aceste sume am mai continuat până la un loc edificările, pentru care asemenea se exprimă mulțamită publică.

În urmă puterile nōstre fiind sleite și ne-reușind cu prețul acordat, senatul bisericesc a fost silit a recurge la contragerea unui împrumut de 5000 fl. dela un institut de bani din loc, legând ca hipotecă casa cea nouă acum edificată, al căreia scop era susținerea școlii și solvirea salariului învățătoresc, care până aici s'a scos de pe pōporeni pe cale de repartițiune; și numai astfel am fost în stare a termina casa amintită pe 1 Octomvre, care s'a și dat în chiriă la an cu 400 fl., ér edificarea bisericiei numai cu finea lui Noemvre, afară de arangiarea internului cu cele necesari, dēr totuși în stare de a-o lua în folosință și de a-o preda cultului divin public.

Astfel după un trecut secular deplorabil al parochiei și a bisericii nōstre romānesci din Deșiu, astăzi după multe jertfe și ostenele suntem în fericita pozițiune de-a aduce la cunoscință publică, că din darul lui Dumneșeu și din nisuința nōstră, în locul bisericeștii de lodbe avem o biserică din material solid, grandioasă și cu un exterior din cele mai moderne și estetic, care o admiră orășenii de altă naționalitate

D. Voniga (Dor și jale, (Sehnsucht und Trauer), căruia îi succede mai bine decât face să sune tonul popular; elegie dispusul Petrea dela Clușiu (Ţile negre, Finstere Tage), G. Kernbach (Poesii) și povestitorii Tr. Demetrescu (Intime, poesii și povestiri, Sensitive, poesii) și N. Rădulescu-Niger, escelent descriitor al țeranilor. P. Dulfu și-a câștigat premiul academei cu eposul popular (24 cantece), Ispăvile lui Păcală, în care el espune după tradițiunii faptele lui Eulenspiegel român. O amintire bine meritată îi se cuvine aci și reginei Elisabeta de România (cu portret în text) n. 1843, pentru silințele sale, de a face cunoscută și a promova literatura română, și pe care o întâlnim în poesia germană sub numele Carmen Sylva ca poetă chiamată, cu o fantastie bogată și limbă nobilă. Cu subiecte romānesci se ocupă scrierile sale Aus Carmen Sylvas Königreich, Pelesh-Märchen, Durch die Jahrhunderte și drama Meister Manole cum și traducerea Rumänische Dichtungen und Lieder aus dem Dombowitzthal. În limba română s'a înocrot cu „Cuvinte sufletesci“ (Andachten).

Silințele pe terenul scrutării istorice au produs un fruct foarte remarcabil: Istoria Romānilor de V. A. Urechid.

Acestea sunt începuturile literaturii române și sunt, chiar strict judecate, în tot cazul de așa, că fac posibilă și îndreptăteso concludsiunea pentru o mai departe dezvoltare roditoare.*

În prefață la a șaptea și a opta ediție a interesantului și valorosului său op, renumitul autor și înfocatul patriot Dr. Johannes Scherr ne spune, că începutul lucrării sale datēză imediat înainte de viforosul an 1848, și că opul său a fost foarte bine primit și în străinătate și că a fost tradus în diterite limbē străine.

Fiul vitreg al autorului Otto Hagenmacher ne spune în prefața sa la ediția a noua, că între alți colaboratori și informatori a avut și pe profesorul Dr. Stefan Székely în Nagy-szeben (Ungarn) adecă din Sibiu. Intre numēroșii săi colaboratori nu se află decī nici un Român. Imprejurarea această ne esplică pe deplin, pentru ce icōna ce ni-se presentă în opul citat, pe lângă totă bunăvoința și simpatie ce-o arată autorul pentru poporul român, e palidă, necom-

pletă, superficială și în multe puncte în contradicere cu opiniunea cercurilor literare romāne. Nu e vina autorului, că n'a putut face mai mult și mai bine, ci a lipsei de isvōre și de contact și referințe cu scriitorii romāni.*

În vasta enciclopediă a lui Brockhaus a cărei ediția a patru-spre-decea a apărut în decursul anulului 1895 în 16 volume la articolul Rumānien oder Romānien în volumul al 14 pag. 20 aflăm sub titlul: „Rumänische Sprache und Literatur“ o dare de sēmă despre literatura română, care e departe de a face pretenția la o informare completă și neparțială. Autorul său informatorul aceluia articol pare a fi inspirat din partea acolora despre cari academicianul B. P. Hașdeu a dis, că formeză o „societate de admirațiă mutuală“, a căror tactică pare a fi să ignoreze c'un dispreț suveran pe toți cei ce nu li se închină și nu recunosc necondiționat genialitatea și infalibilitatea literară și științifică a corifei-

lor lor. Cestiune de gust și de apretiare. Dēr a trece cu o tăcere absolută peste eroii și martirii scriitorii ai Romānilor din Transilvania, cari au contribuit cu parte leonină la născerea și redēșteptarea națiunii romāne peste tot, și peste scriitorii mai de valōre ai Bucovinei — cum se face în darea de sēmă amintită — e, lin dis, o necuviință literară, ce merită a fi pusă în evidență, infierată și condamnată.*

Mai esistă încă în literatura germană o carte scrisă de bar. Amand Schweiger-Lerchenfeld publicată la 1881 în Iena sub titlul: „Das Frauenleben der Erde“. În acest op ajustat de lucș și bine ilustrat autorul trece în revistă descriptivă pe femeile tuturor popōrelor și semințiilor din lume. Pe femeia română, din lipsă de autopsie, de informări autentice și din superficialitate speculătoare de „făcător de cărți“ (Büchermacher) o descrie în colorii cât se pōte de nefavorabile și necorēspundētōre adevē-

și călătorii streini, cari trec pe aici; în locul scôlei de lemn avem scôlă asemenea edificată după toate formalitățile recerute, o casă nouă bisericăscă tot în stil modern și casa parochială și superedificate în condițiuni destul de bune, toate ținute în ordine cuvenită și grupate la un loc. —

Precum Deșul în genere a prosperat mult, în asemenea proporțiune a luat avânt spre înflorire și bunăstare și parochia noastră și cu densa poporul nostru românesc, căci aceste laude imbucurătoare nu le afiru numai despre clădirile amintite, ci cu mai multă bucurie despre credincioșii noștri, cari prin biserică și scôlă de 20 ani încoace au progresat mult în cultură și bunăstare. Astăzi mulți din filii poporului nostru, lăpădând omul cel vechiu s'au îmbrăcat în omul cel nou, înbrățișând o parte considerabilă meseriile, s'a crescut o generațiune nouă, cinstită, deșteptă, prin ce în scurt timp mulți dintr'eușii și-au edificat case proprii și s'au pus în stare mai bună de trăit, pe cari îi vor imita și ce lalți frați ai lor. Constat spre bucurie și aceea, că religionea, limba, datinele strămoșesci și sentimentul național e așa de viu, ca și în ori-care părți locuite de români. La acesta i-a crescut mama biserica și fiica ei scôlă, cu învățăturile lor salutare, și credem, că în viitor toate acestea se vor desvolta din zi în zi mai mult, până ce vor ajunge la starea fericită în asemenea măsură cu ceilalți locuitori din craș de alte naționalități.

După cele espuse și istorisite, vin cu bucurie a aduce la cunoștința publică, că am dobândit dela Escelența Sa D-l Episcop diecesan facultatea de-a efectui prin subscrișul sântirea bisericeii Duminecă în 15 l. c., rămânând rezervată consacrarea solemnă prin Escel. Sa P. S. Dn. Episcop diecesan pe vara viitoare, pe când sperăm a veni în deplină ordine cu arangiarea din lăintru și alte rechisite, precum: clopote, iconostas etc., cari de present toate lipsesc. — Sperăm, că vom fi sprijiniți și din partea On. public românesc, care are trager de inimă și se interesează în adevăr de progresul națiunei noastre religioș și cultural, ce singur pôte astăzi a mai asigura isbânda dreptei noastre cause române. Susținând după cele esperiate, că numai biserica și scôlă ne pot mântui, datorii suntem a-le susține și ajuta din toate puterile noastre. Dee Dumneșeu, ca ele să înflorască pretutindenea și putem fi siguri, că națiunea încă va înflori.

Cu totă stima:
Ioan Welle,
protopop.

Din analele politiceii balcanice.

Din pēna fostului regent Dr. Iovan Risticia apărut o importantă broșură, în care acest însemnat bărbat de stat sērb

rului. Articolul pe care l'a publicat mai dăunod'i celebra regină Carmen Sylva într'o importantă revistă germană, al cărei titlu ne scapă în momentul acesta, a rectificat în mod foarte just și strălucit părerile eronate ale amintitului baron călător despre femeia română. Primescă augusta apărătoare a femeii române espresiunea celei mai călduroșe recunoștințe și la locul acesta modest.

*

După împărtășirile făcute în cele permise, de sine și se impune întrebarea, că cum sunt a-se corege și paralisa defectele informărilor ce sunt puse în circulațiă prin opur de valōre nu numai în literatura germană, dēr și în a altor popōre? La această întrebare sperăm, a putē da un rēspuns franc și lămurit cu altă ocașiă,

Decembrie 1895.

Sybil.

pe lângă multe întâmplări din viața sa politică și pe lângă o mulțime de documente nespuse de interesante și în cea mai mare parte necunoscute, espune istoria alianței balcanice, care prin anii 60 a existat de fapt, și totodată dovedeșce, cum în decursul rēșboiului pentru unitatea Germaniei, Rusia s'a nisuit să rețină cu ori-ce preț Serbia dela vr'un pas rēșboinic.

Indemnul la alianța balcanică îl dedese Grecia în vara anului 1861 prin mijlocirea agentului diplomatic din Constantinopol, Renier. Pertractările le conduse Ristic, care pe atunci era agentul diplomatic al Serbiei în Constantinopol. În urma depărțării regelui Otto, pertractările stagnară, și abia în 1867 fură reincepute sub influința impresiunii, pe care o câștigase noul rege Gheorghe cu ocașiunea viziții sale în Petersburg, și fură terminate printr'o alianță defensivă și ofensivă. Tractatul fū subscriș la 14 Februarie la Vöslau lângă Viena de către Ristic și de reprezentantul grecesc Zanos. La 23 Septemvre 1866 se încheiă un asemenea tractat cu Montenegro.

Urmă apoi, la 20 Ianuarie 1868 „înțelegerea amicală” cu România, și la 5 Aprilie 1867 încheiase bătrânul Garașanin o învoelă cu comitetul esecutiv național bulgar în Bucuresci, în care se proclamă „unitatea poporului sērb-bulgar” și uniunea personală dintre Serbia și între Bulgaria, sub principele Mihail Obrenovič. O alianță balcanică existase deci.

În anul 1876 însă Sērbii, cu totă alianța cu Grecii, trebuiră să începă rēșboiul fără de Greci. Aceștia declarară în momentul decidētor, că acel tractat l'au încheiat „numai cu principele Michail”. În același timp Românii, „cu totă înțelegerea amicală” făcură voluntarilor sērbi, la trecerea lor prin România, mai mari greutăți decât Austria, și Bulgarii aruncară dela sine armele, pe cari li le dăruiseră Sērbii, sēu chiar le dădură Turcilor.

Cel mai greșit pas îl făcū însă progresista Serbie, care în anul 1885 porni contra Bulgariei un rēșboi de frate pe cât de nefolositor, pe atât de nefericit, căruia îi urmă imediat pretenșiunea Bulgariei asupra cercului Piroi. În timpul rēșcolei din Creta regența sērbescă de atunci făcū împreună cu Ristic tot posibilul, spre a fi folositoare Grecilor. Ea era firm decisă să declare rēșboiul Porții, decât ar isbucni inițiativa dintre Grecia și Turcia. În 11 Decemvre 1868 comunică ea acestă hotărire și reprezentanților Angliei și și Austriei, Longworth și Kállay și făcū tot-odată pregătiri pentru o întorsătură politică în favorul Greciei, învoindu-se cu un pașă albanez, care petrecea în Belgrad, asupra rēșvrătirii Albaniei, și cerēnd spre acest scop bani dela contele Ignatiev, reprezentantul Rusiei la Stambul. Atunci apare deodată memorabila enunțaiune din 25 Ianuarie 1869, a cabinetului Zaimis, prin care Grecii declară, că sunt prea slabi, spre „a-și rēșbuna onōrea!”

(Va urma.)

Cine e neastēpērat?

Brașov, 5 (17) Dec.

În 12 Decemvre n. c. am adresat „Tribunei” următoarea întēmpinare la un atac al sēu, pe care însă, fiindcă „Tribuna” nu mi-a publicat'o, pe cuvēnt că nu ar fi obiectivă, Vē rog să o publicați D-vōștră: „Julius Lukats, deputat, mă apostrofăză la 4 Noemvre în dieta din Pesta „Rauber”. „Telegraful Român” în nr. 131 îmi spune, că în 30 ani am tăcut și nu am lucrat nimica. Acum vine „Tribuna” și în nr. 267 mă onorează cu titula de „neastēpērat”.

„Nu pricep nici eu, nici unii amici ai „Tribunei”, cum a căcut acest fulger din senin asupra capului meu. Atâta e adevērat, că puțin bărbăți români de ceva valōre au scăpat neterfelii de colōnele „Tribunei”, și ar fi fost o vătēmare gravă, ca să nu mă învrednicesc — *sit venia verbo* — și eu de asemenea onōre!

„Sē vedem însă, pentru ce mă proclamă „Tribuna” de neastēpērat?”

„Anul curgător îmi trimite Pār. Orbean dela Iolăndel în luna lui Mărțișor un apel tipărit și rubricat, prin care cere a se face o colectă pentru edificarea școlei gr. cat. în Iolăndel.

„Deși eu, cu bătrânețele la cari am ajuns, și cu novitiatul — ca locuitor în Brașov — puteam declina o asemenea sarcină grea... de împlinit, nu am făcut; ci considerând scopul am alergat de pe Romuri în Prund, din Prund pe Straje, și bătēnd ușile ômenilor, am colectat 45 fl. Aș fi putut colecta și mai mult, pentru-că cele mai bune case, neafând pe capii lor acaș, cum sunt d-nii Stănescu, nu au putut contribui; ér eu voind a fi esact am trimis banii până la fînitul lui Martie, după cum se cerea în apel.

„Așteptând am așteptat, ca pār. Romul să publice numele generoșilor contribuitori... Trecēnd 3 luni de zile dela trimiteria banilor, am rugat pe părintele nostru să-și faoă datoria. Mi-a rēspuns, că va face îndată ce-i vor veni a mână toate listele de colectă, câte le-a împărțit.

„Mai trecēnd alte 3 luni, la începutul lui Octomvre întrebai la cancelaria „Gazetei”, decât în lipsa mea dela Brașov, s'au publicat numele contribuitorilor? Rēspundēndu-mi-se, că „nu”, am rugat pe D-l Maior să facă o notiță și să provōce prin „Gazetă” ca părintele Orbeau să-și îndeplinescă datoria.

„D-sa a și conceput aceea notiță, dēr întrevenind proprietarul Dr. Mureșianu, nu a conces să se publice, ci m'a rugat pe mine, ca să-l mai provoc eu încă odată...

După trecerea altor 2 luni de zile, am făcut și a treia scrisōre către preacinstitul pār. Romul Orbeanu. Eoă rēspunsul, ce am primit:

„Mult st. (i-a fost greu să scrie stimate) Domnule: Prin această țî fac cunoscut, că darea de sēmă cu privire la ofertele marinimōșe în folosul școlei noastre se va publica în diarele „Tribuna” și „Unirea”. Așteptăm să fiă chitat fi-care. În curēnd va eși. Iolăndel la 3/12 1895. „Romul Orbeanu mp. preot.”

„Cuvintele „așteptăm să fiă chitat fi-care” eu le-am înțeles, că cinstitul părinte va să mai amâne publicarea alte 8 luni de zile, în cari pôte să înohid eu ochii, ceea-ce la ômeni de elatea mea se întâmplă adese-ori, apoi să-și facă capul tōcă și eu să rămân pătāt și cu 45 fl. mănōați.

„Așa m'au pus pēcatele de am făcut notița ce-a publicat „Gazeta” în Nr. 163 pe care a reprodus'o blăjina și tacticōșă „Tribuna” la Nr. 267.

„Vē rog acum, buni lectori, spuneți-ne, cine e „Un neastēpērat”?

Satisfăcut prin întēmpinarea, ce mi-a dat „Tribuna” în Nr. 231, am publicat acestea numai ca să se vașă, ce fel de porumbiță e părintele Romul Orbeanu, pe care l'a luat „Tribuna” în apērare, și tot odată ca să se convingă flă-cine, că în acestă întēmpinare nu sunt cuprinșe lucruri, cari nu se țin de obiect „cum au șis D-nii dela „Tribuna”. Har Domnului, până acum nu halucinez.

Acsentie Severu.

Convocare.

Reuniunea învățătorilor români gr. or. din districtul al XI-lea, Făgăraș al Arhidieoesei Transilvane își va ținea adunarea generală la 10 și 11 Decemvre v. c. în comuna Sulmberg cu următoarea:

Programă: Membrii reun. vor asista Duminecă 10 Decemvre la 9 ôre a. m. în corpore la serviciul divin împreunat cu invocarea Duchului stânt și la celebrarea parastasului pentru decedații membri ai reuniunii. Va urma apoi:

Ședința I, Dumineca 10 Decemvre la 10 ôre a. m. 1) Deschiderea ședințelor și oetirea apelului nominal. 2) Raportul gen. al comitetului central, al cassarului și bibliotecarului. 3) Rapôrtele speciale ale președinților desp. reun. Făgăraș, Agnita și Cohalm despre starea și activitatea despărțămintelor ce le conduc. 4) Alegerea comisiunilor.

Ședința a II, Dumineca 10 Dec. la 3 ôre p. m. 5) Nascerea și viața lui Ioan Botetătoriu, prelegere practică de I. Mihu;

6) Substantivul, prelegere practică de Visarion Bica; 7) Cumpēna cu brațe egale, prelegere practică de George Andron; 8) Multiplicațiunea cu frânger decimal, prelegere practică de Mateiu Mateiu; 9) Iosif al II-lea, prelegere practică de Zachariă Muntean.

Ședința a III, Lunē 11 Dec. 8 ôre a. m. 10) Regula de 3 simplă și compusă, prelegere practică de Filanet Daișoreanu. 11) Declinațiunea pronumelor personale, prelegere practică de Emilian Mondocea; 12) Cubul, lecțiune practică de Ioan Bănuț; 13) Biografia lui Petru cel mare, disertațiune de Ioan Bănuț; 14) Teme și lecțiuni practice, ce se vor mai însinua. — La 3 ôre p. m. 15) Referada comisiunei însărcinată cu censurarea raportului general al comitetului central; 16) Referada comisiunei asupra raportului cassarului; 17) Referada comisiunei însărcinate cu censurarea raportului bibliotecarului; 18) Referada comisiunei pentru propuneri; 19) Referada comisiunei însărcinate cu censurarea rapôrțelor președinților tractuali; 20) Stabilirea budgetului pe an. 1895/96; 21) Incassarea tacselor curente și restante; 22) Alegerea unui bibliotecar și a 2 membri în comitetul central; 23) Statorirea pedepselor pentru membrii neglijenți în an. școl. 1894/95. 24) Închiderea ședințelor.

Din ședința comitetului central al reuniunii ținută în:

Făgăraș, la 3 Novembre 1895.

Iuliu Dan,
președinte.

Ioan Berescu,
secret. I.

Telegr. specială a „Gaz. Trans.”

Făgăraș, 17 Decemvre. La alegerele de funcționari administrativi, Românii n'au fost puși în candidațiă.

Arad, 17 Decemvre. Advocatul Veliciu a protestat energic în congregația de ađi contra persecutării Românilor. Ședința a fost furtunōșă.

DIVERSE.

Môrtea unui lord celebru. ordul Kingsale, al XXXII-lea baron cu acest nume, a murit de curēnd. El desoindea dia Jean Courcy, care a obținut acum șapte sute de ani autorisațiunea de a sta acoperit în fața suveranului și de a'l saluta printr'o simplă stringere de mână. Acest drept a subsistat până ađi la Kingsale, pe când toate familiile nobile din Anglia, cari l'au posedat, s'au stins, la ôra actuală. Strămoșul Jean de Courcy a obținut acest privilegiu în modul următor: Amic devotat al lui Ricard Inimă de Leu, el fū disgratiat când fratele acestuia, regele Ioan, s'a urcat pe tron. Acest crud monaroh l'a închis chiar într'o celulă din turnul Londrei. Dēr într'o zi, regele Ioan a primit dela regele Franciei o stranie desfider: era vorba de-a arma unul contra altuia doi din cei mai buni cavaleri din Anglia și din Francia; sorțul invinsului ar decide despre sôrta Normandiei. Nu era decât valorosul Jean de Courcy, care era în stare de-a scōte pe suveran din acest impas. Monarohul, în acestă extremitate, n'a ezitat, l'a liberat și l'a rugat să-și apere cauza. Jean de Courcy a primit și a invins, apoi a cerut, ca preț al serviciilor sale, privilegiul, pe care descendenții sēi l'au posedat încă.

Glume. Și aceea-i ceva. Ți-au adus ceva lucrările tale literare? — „Da, odată mi-s'a pierdut un manuscript pe postă și am primit despăgubire 20 fl.

Judecată cu basă. Domnul: „Judecând după friptura acestă, d-ta ești amoresată, Ană!” — Bucătăreșă: „Cum? dōr e prea sărată?” — Domnul: „Ba, nu; dēr bucata cea mai bună lipsese.”

Literatură.

Compas românesc, anuar financiar pe 1895, de Petra Petrescu, anul III, conține: date statistice asupra institutelor române de bani; Legea comercială, partea I. despre comerțianți și societățile comerciale. De vândare la autor în Brașov cu corōne 1.50.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 16 Decembrie 1895.

Table with exchange rates for gold, silver, and various currencies like the Austro-Hungarian crown and the French franc.

Table listing various commodities such as agricultural products, oils, and goods from different regions with their respective prices.

Cereți

un catalog de prețuri, care trimite gratis și franco

Brüder Placht

prima fabrică de corde și instrumente musicale

Schönbach Nr. 379, lângă Eger (Boemia).

Trimiterea cu ramburse

Dacă nu convine se schimbă.

Recomandă corde și instrumente recunoscute ca cele mai bune, sub garanție. Violine, Arcuri, Concert-Cellos, Cite-re, Guitare, Concert-Flaute, Concert-Clarinet, Etais de Violină.

Rugăm a se adresa către

Brüder Placht,

— Agenți locali se caută. —

Correspondență: nemțesce, boemesce, ru-seste, franțuzește.

840,10—20

Advertisement for Mariar-Mzeller featuring a logo and text describing their products for stomach ailments, including a list of symptoms and a testimonial.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octombrie 1895.

Main railway schedule table with multiple columns for train types (personnel, mixed, accelerated), destinations (Budapesta-Predeal, Ghiriș-Turda, etc.), and departure/arrival times.

Nota: Orele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnă orele de noapte.